

572

1975 036060 N6

1975

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ
ՉՈՒՆՈՒՄԻ

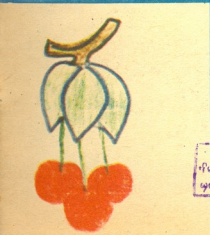
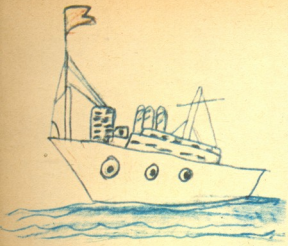
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ
ՉՈՒՆՈՒՄԻ

გაუფხვავო. ამ ნახაგვებით თქვე-
ნი თანაგოლები გილოცავენ
გაუფხვთა სართავორისო ღაფვი
ღვან.

1. „ჩემი ხოფლის მშვენება“—ნახ. ვახტანგ კუპატაძისა, 8 წ. ქიათურის რაიონი, სოფ. დიდი კაცხი.
2. „გემები“—ნახ. ქეთილ თაბატაძისა, 8 წ. სოფ. გურლიფში.
3. „გემზე“—ნახ. კობა კირთაძისა, 8 წ. ქუთაისი.
4. „ზეიმზე“—ნახ. ნათია გოგოლაშვილისა, 7 წ. თბილისი.
5. „ზღვაზე“—ნახ. კახა ჩაქვეტაძისა, 6 წ. ვაგრა, ხეივანი.
6. „გემი“—ნახ. ანთ ფალელაშვილისა, 8 წ. გორის რაიონი, სოფ. ხელთუბანი.
7. „შემოდგომა“—ნახ. კახა ვარდუქაძისა, 5 წ. თბილისი.
8. „ბალი“—ნახ. მადონა უვანიაძის, ქ. ზუგდიდი.
9. „გაზაფხული“—ნახ. ხათუნა ჯაფარიძისა, 5 წ. თბილისი.
10. „ყვავილი ღარნაკით“—ნახ. თამუნა ჩაჩანიძისა, 5 წ. თბილისი.
11. „გაზაფხული“—ნახ. ირაკლი ლაცაბიძისა, 6 წ. თბილისი.
12. „ორემი“—ნახ. თამაზ თხილუასი, 7 წ. ქ. რუსთავი.

ԲՐՈՍԱԾԱՐԻ
ԲՐՈՍԱԾԱՐԻ ԵՆՈՒՄՈՒՅՆ
ԿՈՒՆ ԿՈՒՆ ԿՈՒՆ

მუსიკა ჯ. პაპიაშვილისა

ლექსი კ. პაპალიშვილისა

საქართველო
პედაგოგიკური
ინსტიტუტი

წამიერად

არტყველთა სიმღერა

გოგონები, ბიჭუნები,
გმზიარულობთ ერთად ყველა,
თავს დაგებარის შეგობრობის
შექნათელი ცისარტყვიდა.

ფრანგმა, რუსმა, ბელორუსმა,
ქართველმა თუ ესტონელმა,
მოვიარეთ მთა და ბარი,
აბა, ღერი, ღერი, ღერა!

ნახატი მანანა ჯაპანიშვილისა

სორასნელი ჭაბუკი

ჩაპაი ინანიშვილი

ნახატები ვახტანგ გულისტაშვილისა

ხომ მიგდებთ ყურს? აი, რა გულსაკლავ ამბავს მოგვითხრობენ მეისტორიენი:

თემურ-ლენგი ბაღდადში ატარებდა ზამთარს. მოვიდა მაცნე, მოჰყვა მეორე, მერე მესამეც,—პირქვე დამხობილებმა მოახსენეს „სამყაროს მბრძანებელს“: ისევ აიშალენ ქართველები, ისევ გამოიღეს ხელი, უღეტენ ჩვენს რაზმებს და ურდოებს, გამაგრდნენ ციხეებში და უარს ამბობენ მორჩილებაზეო. თემურმა მხოლოდ წუთიერი გარინდებით გამოხატა ვანრისხება, ბაღდადიდან აიყარა, თავრიზს ამოვიდა, აქ ოთხ თვეს დაჰყო, ლაშქარი შეასვენა, შეავსო და მისის ნახევარში საქართველოსკენ დაიძრა.

ასი კარნაი (უზარმაზარი ღოროტოტო) და ასი ვეება დოლი ჰქვდა და დვრინავდა, ასი ათასი ცხენის ფლოკეებით ავარნილი მტვერი ღამესავით მოაბნელებდა ხეობებს, ასი ათასი გაფხავებული შუბი და ზედგამობული

ცხენის ძუა მოჰხვედა და მოაწივლებდა ჰაერს, ბრიალებდა ქალაქები და სოფლები, მიწისძვრისაგან ჩამოშვავებულგბივით ინგრეოდა ციხეები, იკაფებოდა ბაღები და ვენახები, ცხენებს უჭირდათ დახოცლითა გვამებში ბრუნვა და ვალიზიანებულები ვწვდებოდნენ ერთმანეთს კბილებით.

მაინც აღმოჩნდა გაუტყეხელი ციხე, ბირთვსად წოდებული, ას ორმოცდაათი ადლის სიმაღლე კლდის წვერზე აზიდული, ორ მხრივ ღრმა ღეფე ჩამომდინარი, ღრანტიანი, „ვიწრო ალაგი, რომე კაცისაგან არ დაიდგომებოდა“.

არ გამოდგა არც შერიგების ნიშნები, არც დასაშინებლად აგებული სიმაგრეები, არც დოლისატყორცნები და არც თავგანწირული ყუინა-იერიშები ერთადერთი ვიწრო მისასვლელით. ქართველები, ციხიდან გადმოყრილი ლოდებით და მორგებით, სულ ადვილად

იგერიებდნენ მოიერიშეებს, მერე ისხდნენ—
შვიდად პურობდნენ, ცას უშვერდნენ ყან-
წებსა და ჯამებს,—ბევრი ჰყავდათ საქონელი,
ბევრი ქვევრი ჰქონდათ ღვინით საესე. ოკ-
რომეკელი ნაქსოვ კარავთან მდგარი თვით
უბნდნიერესი დამპყრობელი კი, დღეები
დღეებს მისდევდა და, შუბლშეკრული შეჰ-
ყურებდა თითქოსდა ღრუბლებზე მიხატულ
ციხეს.

ერთ დღეს ვეზირებმა ერთი უცნაურად
მოშხირალი ქურთი მოჰგვარეს—სახელად
ბიჩაგი, მუშაითი, საბელზე მოთამაშე, ოს-
ტატი კლდებზე და კედლებზე ცოცვისა,
მაოცარი. ის ბიჩაგი ღამით ქართველთა ცი-
ხეში ჩაპარულიყო, თხა დაეკირა, თავი მოეჭ-
რა, თავი დაბლა ჩამოეტანა ნიშნად, ტანი კი
იქვე დაეტოვებინა, ციხეში. ისიც იამბო ბი-
ჩაგმა—რამდენი საკლავი ჰყავდათ ქართვე-
ლებს, რამოდენა ქვევრები ჰქონდათ ღვინით
საესე, რამოდენა ორმოცები—ხორბლით, რო-
გორ ისხდნენ, როგორ პურობდნენ და მო-
ილხნდნენ კიდევ.

თემურის შეების ნათელმა ვადაუარა სახე-
ზე, ვამა ნამეტნავად ქართველ მეციხოვნეთა
დამშვიდებულობა. ღვინის სსა და დროსტა-
რება. ბრძანა: დაეგრიხათ გრძელი და მტკი-
ცე აბრეშუმის საბელები, იმ საბელებისაგან
გაეკეთებინათ კიბეები. დაევალა ბიჩაგს, მოე-
ძებნა მისი ხელობის კაცნი. წავიდა ბიჩაგი
და მოიყვანა ორნი,—ისინიც მუშაინთნი, მამო-
ცარნი, ისინიც ტანსმსუბუქნი და იდუმალი
სიზვიადით მოშხირალნი. თვითონ თემურმა
მიიხმო ახლოს და ჩააქცურდა თვლებში.
მერე გამოარჩია ორმოცდაათი მეკორცხლი
და ხელონური ვაჟკაცი, აუწყა, რაც ვვა-
ლებოდით მისი და ალაპის ბრძანებით, გაუ-
მასპინძლდა, როგორც უმასპინძლებიან სა-
პატიო სტუმრებს...

და როცა მიიწურა მთვარე, გადადგა ოც-
დამესაფე დღეში, აიკიდა საბელის დიდი, მძი-
მე ჩათო ბიჩაგმა, აიკიდეს მისმა თანხმლებმა
მუშაითებმაც და ჩრდილებივით უხმაურად
წავიდნენ ქართველთა ციხისაკენ. ნელ-ნელა,
ღამის შავი ჰაერის ყნოსვით და მიწაზე ყუ-
რლის ხშირ-ხშირი დადებით მიკოცავდნენ
კლდეზე, ავიდნენ, შეისვენეს ვალავინის ძი-
რას, ხელებზე ხელის მოჭერით გადასცემდნენ

სანიშნებელს და სათქმელს. აცოცდნენ ვალა-
ვანხელაც, ჩაპარნენ ციხეშიც. ციხის ვხორში
ერთი ხე იდგა, საბელები იმ ხეს გამოაბნის-
ჩაუშვებს დაბლა. იქ, დაბლა დაღარაჯვებუ-
ლებმა, საბელებს კიბეები ჩააბეს, ნიშანი მის-
ცეს და მუშაითებმაც ამოქმისეს.

ციხის შეუვალობით გულდამიდებულ ქარ-
თველებს ააოხრების ძილით ფინათი (ბრქა-
ლებში ჩასმული სიტყვებით მისიტორიგის ეკუ-
თენის). ამოვიდა კიბეებით თემურის მიერ
დარჩეული ორმოცდაათი კაციც, მათ შო-
რის—ერთი ხორასნელი ღამაზი ქაბუჯი, იე-
რით ჯგრაძ ისევ ყრმა. დადგნენ ვევრნი-
ვევრად, გამოიღეს ხმლები, მაგრამ ხორასნელ-
მა, რაღაც ქაბუჯური რწმენისა თუ გულო-
ვანების გამო, არ იკადრა მძინარე ქართველ-
თა ხოცვა, ასწია ხმალი მალლა და დაიძახა
დიდი ხმით:—ალაჰ! ალაჰ! ღმერთო! ღმერ-
თო!

შემძრწუნდნენ თათრები. წამოცვიდნენ
ქართველები, დაიწყეს ცეცხლების გაღვივე-
ბა, აანთეს სანთლები, მაშხალები, დაუშინეს
ხმლები—ზოგს თავისიანს, ზოგს თათარს...
ვაი, რომ დაგვიანებით! ციხის კართან მიქ-
რილმა თათრებმა ბუქს სამჯერ ჩააბრეს. ეს
კი ნიშანი იყო, დაბლიდან იერიში მოეტა-
ნათ. აქუხდნენ დოროტოტოები და დოლები,
დაიძრა თემურის ჯარი—ზოგი კიბეებით,
ზოგი კლდეებზე ცოკვით, ზოგიც ერთადერ-
თი მისასვლელი გზით; გაიღო ციხის კარი და
იხუვლა თათრობამ შიგ.

საბრალო ქართველები, სანამდე ღონე შეს-
წევდათ, გააფთრებით იბრძოდნენ, თითომ
ხუთი თათარი მაინც მოკლა, მაგრამ ეს მხო-
ლოდ ბრქუალის წაჭრა იყო გველეშაპისათ-
ვის, მოიგრაგნებოდა და მობლოდა რაზმი
რაზმებზე. სამოცამდე ქართველმა, დაჭრი-
ლებმა და დასახიჩრებულებმა, დამორჩილების
ნიშანი გამოჰკიდეს კოშკიდან, მაგრამ არ
ჰქნა, არ შეიწყალა თემურმა. მაშინ „ვისაც
შეძვირის ღონე ჰქონდა, წაიკრეს ხელი ხმალ-
თა, ცემით თათრის ლაშქარში გამოვრიდნენ
და კიდევ მრავალი კაცი მოკლეს და თე-
ითონაც ზედ შეაკედნენ“.

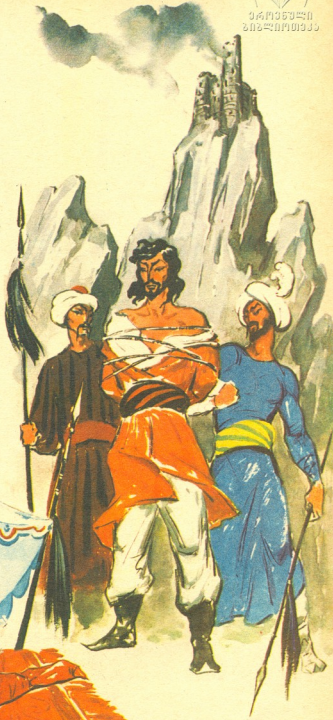
მზე რომ ამოვიდა, ბრძოლა უკვე დამთავ-
რებული იყო. მაღალი, შეწუხებული კვამლი
აღიღოა ციხიდან, ისმოდა ყრუ ტაკატაკუ-

ცი, ტყვე დედაწულის კრულვა, ქვითინი, გმინვა.

თემური კარვის წინ იჯდა. მოპვარეს გასისხლიანებული მხრებშეკოპილი ხნიერი ციხისთავი. პირადად ჰკითხა თემურმა, ვისი მოშველიების იმედი ჰქონდა ციხეში ჩაკეტილს. ხმა არ ამოუღია ციხისთავს. დაამხეს, მიწა ალოკეს, აათხრვეინეს, მაინც არ იღებდა ხმას. მაშინ ხელით ანიშნა თემურმა და წაიყვანეს ჯალათებმა, ტანჯვა-წამების საქმეთა დიდმა მცოდნეებმა. ციხისთავს გააყოლეს სხვა შეპყრობილი ქართველებიც.

სულ ბოლოს მოპვარეს ჰაბუკი ხორასნელი, ისიც დაჭრილი, ფერდაკარგული, მაგრამ ფეხზე მაინც ამაყად მდგარი. თემურმა უკვე იცოდა ჰაბუკის დანაშაული, ამის შესახებ არაფერი უკითხავს. მან მხოლოდ ის გამოჰკითხა—სადაური იყო, რა ხელობის კაცი ჰყავდა მამა, იცოდა თუ არა, თვითონ მან, ჰაბუკმა, წერა-კითხვა; და როცა გაიგო, მამამისი ყოფილიყო წიგნების გადამწერი, თვითონ ჰაბუკს თითქმის ზეპირად სცოდნოდა ყურანი, წაკითხული ჰქონდა მრავალი დიდ-დიდი წიგნი,—თემური ხომ მფარველობდა მეცნიერებს და ხელოვან ხალხს,—ერთხანს მდუმარემ, კოვებშეკრულმა უყურა ჰაბუკს, მერე შეიბრალოა.

ბრძანა: უწამებლად, მკრელი ცულით მოეკვეთათ თავი.

ჩიჭაბის მამობარი

გიორგი კაჭანიძე

ჩვენს ეზოში სე ბეწრია,
დაუნაც არის, ჰალმაც სარობს,
ჩიტებს ეხო ისე მოსწონთ,
გახდა მათი საბადნარო.

ფრთხილაღებენ, სრიალაღებენ
აღმა-დაღმა, როგორც ნებჯოთ.
სოგს ბუდეში ბარტყები ჰეუას
და ჰატარებს თავს ევლება.

მათ გულს წეენა და წუსილი
ტვირთად ჯერ არ დასწოლია,—
ალებთ მიტომ, რომ არ გაფრთხობ,
რომ არა ვარ ქვანროლია.

საქართველოს
განმანათლებლო
სისტემისთვის

ფისოც მიდის აგარაკში

დილის მუქში ავტო ბზინავს,
წასასვლელად მზად არის;
აგარაკზე მიჰეუას დედას
ეკა, თიკო, თამარი.

თიკოს მუსლზე ფისო უხის,
ეუბნება ადერსით:
— ჰერ დატოვებ,
ცუტო განგრაფს,
რომ ვუწერები, არ ესმის.

ბებო უფრო კარგად გაზრდის
იმ ღრენია დიდგულას...—
ავერ ავტო ამომრავდა,
რისით დავიკუენა.

ფისუნია ცეკოებს, სტუნავს,
ბეუეებს ართობს, აცინებს,
ისიც მიდის აგარაკზე,
ცუტო ეეფით აცილებს.

ბაბუა და გოგონა

თუფშე კოვში ანძაურდა,—
საუსის დრო მოვიდა.
ვინ მოასწრებს ფაფის შეჭმას,
ბაბუა თუ გოგონა?

ბაბუს ცოტა ფაფა აქვსო,—
შვილიშვილი ბუსღუნებს;
დახვო, ბებოც ეთანსება
ამ ნებიერ უსრუნველს.

იცის ბებო, ბიჭუკვლას
რაც აფიქრებს, ადარდებს,
და ცხელ ფაფას ბაბუს თუფშე
ამატებს და ამატებს.

ბაბუ ჩქარობს, ხელი ვანკებ
უფრო დიდ კოვსს მოჭკიდა...
— ვაჰა, ბებო, მოვასწარი! —
ვაიმისის გოგონა.

დედოფალას ამინებს

აგერ ტანტზე ფაციფუცობს,
ჩუენ ეზოში კვევონა,
ნახვო, თავის დედოფალას
როგორ უკვლის გოგონა!

ნაავს ახლოს არ აკარებს,
ვაიმინებო,—მანიშნებს,
ბებოს შაღში განხვეული
უწევს ბებოს ბალიშზე.

— ნუ სმაურობთ!—გადაფხანი
ჩუენი ეზოს ემწვილებს,—
თვალმერცხალა თინათინო
დედოფალას ამინებს.

ღამურა

სარგო კლიპილი

ნახატი პენლო ნარნაძისი

გოგომ და ბიჭმა მთელი ღლე ბუნებაში გაატარეს. შინ ახად დაბინძურებულ დაბრუნდნენ და უფროსებს უამბეს ყველაფერი, რაც იქ ნახეს: ცა—ფირუზისფერი, მიწა—ყვავილებით აჭრელებული და ბევრი დიდი პეპედა, რომლებიც ყაყაჩოებზე იხდნენ...

ბავშვების ალტაცებული ტიტინი სხვენზე ფეხებით თავდაყირა ჩამოკიდებულ ღამურას ესმდა. ის ახლად გაღვიძებული იყო, ძალიან შიშობდა და ბინდის მოძიერებას ელოდებოდა, რომ მწერებზე სანადიროდ გასულიყო.

ღამურას კარგად ახსოვდა ბავშვების ნაამბობი და აქედანვე უხაროდა გულში, რომ იმ მინდორზე ბევრ პეპედას დაიჭერდა და გამოძლებოდა.

დალამდა თუ არა, ღამურამ დატვია სხვენი, გარეთ გაიქრა, შემოიფრინა მინდორი, მაგრამ

ორი-სამი პატარა პეპელისა და რალაც მწერის გარდა ვერაფერი მოინადირა.

იმედი რომ გაუცრუვდა, ისევ სხვენს მიაშურა, თავდაყირა ჩამოკიდდა და, ცუდ გუნებაზე მყოფმა, ბრაზიანად გაიფიქრა:

— პირდაპირ საოცარია, რამდენი ტყუილი იცის ადამიანმა... რას არ იტყვიან, რას არ გამოიგონებენ. მაგრამ ეს მე ვარ ბრიყვი და მოამბოტი, რომ იმ ბავშვის მონატორი დავიჯერე... აბა, მითხარით, სად შეეფთვნენ იმ რალაც ჭრელ ყვავილებს და ფერად-ფერად პეპელებს? ან რას ნიშნავს, ვერ გამოიგია, ეს რალაც წითელი, ცისფერი ცა-ფირუზ, ხმელეთ-ბურთუხტი?! რატომ ვერ მიგხვდით, რომ იმ ბავშვებმა ჩემს გასაპამულებლად გამოიგონეს ეს რალაც ფერები!.. ისე გამაბრბოვეს, თითქმის არ მცოდნოდეს, რომ ყველაფერს მუქი, შავი ფერი ადევს!

პინ სალ პილის

ქ. გომიანიძე

— სად მიდიხარ ამ ზაფხულს
თმაქოჩორა ირა?

— მე კოჯორში მივდივარ
იქით შაბათ-კვირას.

— შენ, ნანული, სად მიხვალ,
რომ მორთულხარ ასე?

— მე, ბატონო, რაჭაში...

— შენ, გოდერძი?

— ზღვაზე.

— გელა ბიჭო, შენ საით?

— მთაში, ვნახავ პაპას!

ლამით ისე ცივა, რომ
მახურავენ საბანს.

პო, რა თევზებს დავიჭერ...

— შენ კი, — ციკუნა გოგო?

— მეც სოფელში მივდივარ,

ტყეში დავკრეფ სოკოს.

გორაკიდან შევძახებ:

— გამარჯობათ, მთებო,

როგორა ხარ, ბაბუა,

როგორა ხარ, ბებო! —

ვინახულე მგობრებს,

ციხე — კოშკებს, მრავალს,

დავბრუნდები ჯანმრთელი

და სკოლაშიც წავალ!

ნახატი მიორბი რკინიგზისა

კვალი უპეა

პარლო კობაკიძე

ნახატი პაპა ლათიაშვილისა

ჩემმა მეგობარმა—ელიზბარ იმედაშვილმა ერთ შემოდგომაზე ძველი სახლი გადააკეთა: სიმაღლეშიც აუმატა და სიგანეშიც გაუმატა. სახლს—უკან, ვიწრო, წაგრძელებული ბაღჩა-ბაღი აქვს. იმ ბაღჩა-ბაღთან მანქანის ან მაზიდის მისასვლელი რომ არ ჩაეკეტა, ვეცხა თალი გადაიყვანა, ზემოდან კი ოთახი დააშენა.

ძველი სახლის მოშლა რომ დააპირა, შვილები აბუზღუნდნენ—მერცხლებმა რალა ქანაწი. მართლაც რა უნდა ექნათ მერცხლებს? საჩხუში ჰქონდათ ბუდეები. მსხვილ მამაპაპეული სახლის კოჭებზე იმდენი ბუდე იყო არიგებულ-ჩარიგებული, დათვლას ვერ აუხვიდოდით.

მთელი ის შემოდგომა, მომდევნო ზამთარიცა და გამოზაფხულიც დაფიქრებულები დადიოდნენ ელიზბარის შვილები: ერთი გოგო და ორი ბიჭი. მერე მერცხლებიც გამოჩნდნენ. ელიზბარის შვილები ახლაც ამას ამბობენ—მაშინ ჩვენი მერცხლები ყველანი ერთად მოფრინდნენო.

მოფრინდნენ მერცხლები და ერთი აჟრ-ზაური ატყვენ: სადღა იყო მათი ბუდეები?!—საჩხუბის ნაცვლად მინაჩასმული, კრელფარდებიანი შუშაბანდი დახვდათ. უტრიალეს სახლს, ბევრი უტრიალეს და, რაკი ბუდის გასაკე-

თებელ ადგილს ვერ მიაგნეს, მეზობლების ჰერს მიესივნენ. იქ დაიწყეს ბუდეების გაკეთება, იქ დადეს კვერცხები, დასხდნენ კრუხად და დაჩეკეს ბარტყები...

მხოლოდ ორი მერცხალი არ წასულა არსად: თაღქვეშ შეუდგნენ ბუდის გაკეთებას. ერთ ადგილას ვლექტროგაყვანილობის პერანგინი ორწევრი მავთული იყო ჩამოვარდნილი და გატოტვილი. აი, ამ გატოტვილ მავთულზე დააშენეს ბუდე.

ერთხელ ეს ბუდე შემთხვევით ნახა ქალაქიდან ჩამოსულმა სტუმარმა—ხუროთმოძღვრმა. ნახა და გაიოცა:—ამის მოფიქრებას მართლაც დიდი ჰქუა-გონება და გაბედა უნდაო.

როცა იმ ბუდეში ბარტყები აქყოლინდნენ, თქვენ მაშინ უნდა გენახათ სანახავი—ნიავის გამოქროლვაზე ისე ქანაობდა ბუდე, თითქოს შამაკაოა.

ხშირად ახედავს ხოლმე ბუდეს დათა პაპა ანუ ელიზბარის მამა და დადინჯებული ღიმილით ამბობს:

—კაცისა არა კირს და ამათ სამოსახლოს შოვნას რალა უნდოდა! მაგრამ ფრინველსაც თავისი პატარაობის ჰერი ურჩევნია. თავისი პატარაობის ეზო-ყურე და გაჭირვებასაც ეს სიყვარული ატანინებს. ბარაქალა თქვენ, ძველი ფუძის ერთგულ მომრცხლებო!

უბილეთო ბელია

ზარბ კახიანიძე

უბილეთოდ მგზავრობდა
ავტობუსში მელია...
ყვაგმა უთხრა:—უბილეთო,
აბა, სხვა რომელია.
მელაკულა იცინის:
—საქმე შემოვლელია?

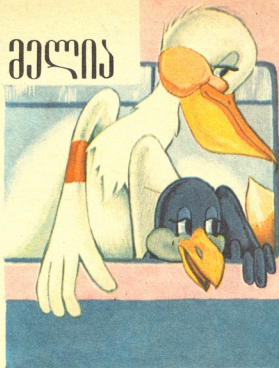
სადაც გინდათ მიჩივლეთ,
ამნაირი ურჩი ვარ!—
თანაც ორი ადგილი
არხეინად უჭირავს,
ერთზე თვითონ,
მეორეზე
მისი კული ნებიერობს,
ეფერება:—ღირსიაო
კული ცალკე ეფინოს.

საცვედურობს მერცხალი:
—ასე ურცხვი ვინა ხარ?..
ქვეყნად სად არ ვყოფილვარ,
გზებზე რა არ მინახავს.
ჩავფრენილვარ ინდოეთს,
მომივლია ჩინეთი,
არ მქონია შემთხვევა,—
არ მეყიდოს ბილეთი.

—ერთი შენაც მოგცლია!—
მელა კვდება ხითხითით,—
მაგ ბილეთის მაგიერ
ჩავალ, შატარყინულის
მამლაყინწას ვიყიდი.—

შემოდინ დათეები
და ბანჯუკლიან თათებით
ყუთთან ბილეთს მოხევენ,
ინახავენ, არ ხევენ,
თანაც ხუთკაიკიანს
ჭრილში ჩაუძახებენ.

დათეებს მოჰყავა ბაჭია,
ყუთს ეახლა ჭკვიანი
და ხუთკაიკიანი
ჩაავგორა წყრილით.

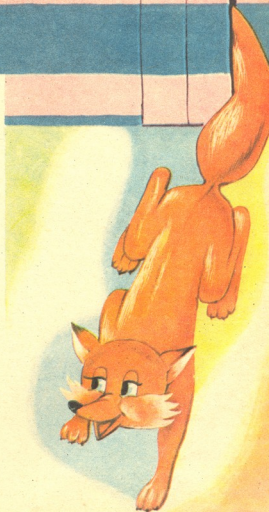
შემდეგ გაჩერებაზე
შემოვიდა ყარყატი,
ფრთით ეჭირა ფანქარი
და ჯარიმის ქალაღი.

უფლება აქვს, ჩამსვლელებს
ყველას ზრდილად აჩერებს:
—ამხანაგო მგზავრებო,
ბილეთები მაჩვენეთ.—

მელას ფერი ეცვალა,
საქმე იყო შავადა...
აიკეცა კული და
გასასვლელში გავარდა.

მაგრამ ბედმა უმუხთლა;
შიშში და სიჩქარეში,
უბილეთო ქათმის ქურდს
კული დარჩა კარებში.

გაიქაჩა მელია,
რა ძალითაც შეიძლო
და ბილეთის მაგიერ
კული შერჩა რევიზორს!

შაზარი პარონი

ნახატები მზარ მახისა

ბაზარში წავედი. გზაზე ფეხშიშველი, დაგლეჯილტანსაცმლიანი 7—8 წლის ბიჭი შემომოხვდა. ზურგზე ვეებერთელა კალათა ჰქონდა წამოკიდებული, შემეხვეწა:—დამიჭირავო.

— ხუთი კურუმის მეტს არ გამოგართმევ, ძია. მთელი დღე უსაქმოდ ვარ, თვალში ალბათ ყველას ვებატარავები, მე კი ღონიერი ვარ!

შემებრალა, ჯიბიდან ხუთი კურუმი ამოვიღე:

— გამომართვი!

გაოცებულმა შემომხვდა, მერე, განაწყენებული, ჩიტყვივით აიბურძღლა:

— მე მათხოვარი არა ვარ! რად მინდა თქვენი ფული, ჯერ ხომ ტვირთი არ წამიღია?!

შევცბი, ბიჭი მართალი იყო. ნირწამხდარმა ენა ძლივს მოვებრუნე:

— მე შორს ვცხოვრობ. საყიდელი ბევრი არაფერი მაქვს, თვითონ წავიღებ.

— მერე, შორს იყოს, რასაც იყიდით, იმას წავიღებ.

უარის თქმა აღარ შევიძლებოდა.

ბაზარში დიდხანს არ ვაჩქერებულვართ. ჩემმა ნავაჭრმა მისი კალათა ნახევრამდეც ვერ მოყარა. შინისაკენ გავემართეთ. ბიჭი წელში გამართული და თავაწეული მომყვებოდა—ტვირთი მსუბუქი იყო.

— რა გქვია?—ვკითხე.

— რუსტიმი. სოფლელი ვარ, კხილჯაბამნიდან. ცხრა წლის ვაგხდი. დედა შარშან გარდამეცვალა. ყველა მეკითხება, ყველას ვუყვები, ხეირი კი არავისაგანაა. ეჭ, რაც არის, არის, ანკარაში ხუთ-ექვს წელზე მეტი მაინც არ დავრჩები.

— მერე სად წახვალ?

ბიჭმა უნდობლად შემომხვდა, მაგრამ უკან მაინც არ დაიხია:

— ციხეს გადავწვავ და გავიქცევი.

— რატომ?

— მამაჩემს გავანთავისუფლებ!

სიცილი ძლიერ შევიკავე.

— რისთვის ჩასვეს მამა?

— ჟანდარმი მოკლა, პირდაპირ შუა სოფელში დააწვინა. თურამეტი წელი მიუსაჯეს.

— რატომ მოკლა?

— გადასახადი ვერ გადაიხადა, ფული არ ჰქონდა. ჟანდარმები დაგვეცენენ; უნდოდათ საბანი, ქვაბი და ყაჯარი წაეღოთ. მამამ თოფს სტაცა ხელი. ჟანდარმები გაიქცნენ, შორს იყვნენ, მაგრამ ერთს მაინც მოარტყა.

ბიჰს მხრებზე ხელი მოეხვეი, გაეაჩერე და თვალმბში ჩაეხედე.

— რუსტემ, შეილო, მთელს თურქეთში ათასობით შენსავით ბავშვია. ყველა თქვენგანს გაშლილი შუბლი და ნათელი, პატიოსანი სახეები გაქვთ.

რუსტემმა ოდნავ შესამჩნევად გაიღიმა.

— მამას თუ ნახულობ?

— ყოველ კვირას. სიგარეტები მიმაქვს. რამდენ ფულსაც ევიშოვნი, იმის მიხედვით ვყიდულობ, გასულ კვირას კარგი მუშაობა მქონდა—ორი კოლოფი ვუყიდე.

როცა შინ შევედი, ჩემი მეფულე სუფრას შლიდა. რუსტემს ათკურუშინი მონეტა გავუწოდე.

— დიდი გზა არ მივლია, თანაც ტვირთი ცოტა იყო.—მითხრა რუსტემმა და ხუთი კურუში უკან დამიბრუნა.

ფული გამოვართვი, შემეშინდა ისევ არ ეთქვა: „მათხოვარი არ ვარო.“ წასვლა დააპირა. ვთხოვე ჩვენთან ერთად ესადილა.

— არ შემოძლია, დღეს ბაზრობაა: ერთი-ორი გროში იქნებ კიდევ ვიშოვო. თანაც ასეთ თეთრ სუფრასთან ჭამას ჩვეული არა ვარ.

— შენ კარგი ბიჭი ხარ, მაგრამ არ მომწონს შენი ჩანაფიქრი, ციხის გადაწვას რომ აპირებ.—ვუთხარი გამომშვიდობებისას.

რუსტემმა ჩაიცინა:

— ეჰ, მამის გასამხნეებლად მოვიგონე. როცა ვუთხარი ციხე უნდა გადაწვა—მეთქი, ცხაურის უკან იდგა, თან, იცინოდა, თან—ტიროდა!..

თვალში ცრემლი მომერია. ორი კოლოფი სიგარეტი ავიღე და ბიჰს გავუწოდე.

— ამას მამაშენს ვუგზავნი. როცა ნახავ. ჩემგან სალაში გადაეცი.

რუსტემმა სიგარეტები გამომართვა და
გულუბრყვილოდ მკითხა:

- შენ ვინა ხარ?
- რა მნიშვნელობა აქვს?
- შენგან სალამი ხომ უნდა გადავცე!
- თურქეთში ჩემნაირი ბევრია და ყვე-
ლას სახელით ვესალმები. არც იმის თქმა
დაგავიწყდეს, სულით ნუ დაეცემა. ერთ მშვე-
ნიერ დღეს ყველა ეს ციხე თავისით დაინგ-

რევა.
შე მჯეროდა, რომ ის ჩემ სიტყვებს მარტ
დაივიწყებდა და აუცილებლად გადასცემდა
მამას.

ქუჩაში გასვლისას მითხრა:
— ბიძიკო, შენ კარგი კაცი ხარ!
პირობა მომცა, თუ ძალიან მოშვიდებო-
და, უთუოდ მეწვეოდა.

თარგმანი ქაბაჩიანი შოთა-რაფიელი

ღა-ძმა

შოთა ხოლაგანი

უფროსია სათუნა,
 მამიკო ჰუაჟს ჰატარა.
 ბულაგა ღოვინი
 და სელ-პირი დაბანა...
 ბაღში მიჰუაჟს,
 ღა-ძმობა
 უკეთესი არ თქმულა.
 ოთხისა — უსტანგი,
 სუთი წლისა — სათუნა.

ნახტი მარაგ ხოლოაგანი

სანდრო

მწყემსი ბიჭი გახდავთ სანდრო,—
გინდ ცხვარს ანდობ,
გინდ თხას ანდობ,
თხასა და ცხვარს კი არა და—
ძროხასაც კი ანდობს ბებო,
იციხს სადაც აბაღაზოს,
ბიჭი არის სანაქებო!

სანდროს
განცხადება

„გულადი“

ატყდა ერთი ყაყანი,
ატყდა ერთი გნისი,
ზაზას გოჭს გამოლუგა
მურიკედა გიასი.

...ამ დროს ლორი გამოჩნდა,
ლორსაც დედის გული აქვს,
ისე დაიღრუტუნა,
ცამ ჩაყდება მურია!

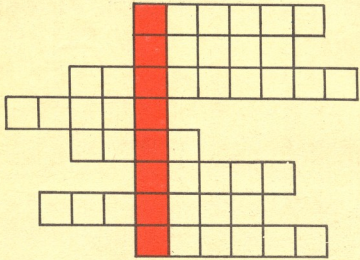
ფუნია

მიფპარა გედას
სანდრო ღორმუცელა,
დაწუნებულ ნამცხვარს
მოუღიხინა ხედა,
გადასანსლა, მერე
მოჰყვა სიცილ-ხარხარს:
კიდევ დაგვიწუნებ,
გელა-ბიჭო, ნამცხვარს?!

თავსატენი

სულხან აბლაძე

შეაგვით ცარიელი უჯრედები გარეული ფრინველების სახელებით ისე, რომ ფერად უჯრედებში მივიღოთ სიტყვა: „მშვიდობა.“

შეადგინა ორჯონიკიძის რაიონის სოფელ ვერტყვიჭალის მოსწავლემ ეთერ ბლიაძემ.

მეგეინარმა, თოჯინას, თვალებს რომ აფხსულებს — გოგრაბაღის კუნწულა ჩამოჭკიდა საეურედ.

წეწუსი

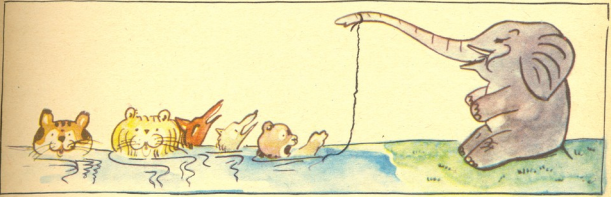
ბ

სან

შეადგინა სიღნაღის რაიონის სოფელ ძე-
მო ნუკრიანის 2 კლ. მოსწავლემ ნონა მა-
ზიაშვილმა.

ბავშვებო! ამ ნახაგავის მიხედვით შეაღწინეთ მოთხროვა.

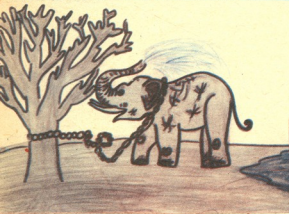
შთავარი რედაქტორი მუხრან მანანაშვილი

სარედაქციო კოლეჯი: კეპლერი გოგინაშვილი, ლეილა მარამი, მარიალა მრავალშვილი, ჯიჟია რუჯიანი
ორამ კამბარაძე (პეკ შივაია), შალვა ცხაღაძე (საბ. რედაქტორი), გიორგი ლარიაშვილი,
გივი მენაბდე

საქ. კ. ც. აბ
გამომცემლობა
Издательство
ЦК КП Грузии

საქ. ალკ ც. აბ და ვ. ი. ლენინის ხსენებლობის კომიტეტი: ორგანიზაციის მესმედიკორი სპეკოს ვერხალი,
უდაზე ნახატი, მღუბარე აბოშაბიძე.
ტექნორედაქტორი ზ. რომეოშვილი
შესანიშნო: რედაქციის გამომცემლობის, სტამბის—თბილისი, ტენიზის, 14. ტელ.: ში. რედაქციის—93-41-30, 93-98-15,
პ/შ მდინის — 93-10-32, 93-98-17; საბ. რედაქციის—93-98-18; განყოფ. — 93-98-19; სამდინის — 93-98-18,
გოდეცა ასწიხიბე 18111/75 წ., ხელმოწერილი დისბეგდუა 21/IV-75 წ., კოლოდის ზონა 60x90წ.,
ფბზ ნბ. ფურც. 2,5, ტირაჟი 159.700 შვც. № 1184. „დილა“ № 6. ია გრუაილსკომ უთხე, ფბი 20 კაბ.

6 16 / 199

1. „პაქმა“—ნახ. ლალი გალდავასი, 8 წ. ვაგრა.
2. „სპილი“—ნახ. სოხო თომაძისა, 9 წ. თბილისი.
3. „სახლი“—ნახ. ნინო ოთარაშვილისა, 6 წ. თბილისი.
4. „პარაკიანი შემოდგომა“—ნახ. ნინო ლომთაძისა, 8 წ. თბილისი.
5. „ქინთო“—ნახ. აკაკი იორაშვილისა, 10 წ. მარტყოფი.
6. „შემოდგომა“—ნახ. ინგა ფრანგიშვილისა, 8 წ. ქ. უსტატონი.